

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Produkt navn: Pensionskassen for Farmakonomer

Identifikator for juridiske enheder: 549300DP2HAMKPKZJ532

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

Ja

Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:**

___%

i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

Det foretog **bæredygtige investeringer med et socialt mål:**

___%

Nej

Det **fremmede miljømæssige/sociale (M/S) karakteristika** og

selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på 6 %

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et socialt mål

Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

Ved »**bæredygtig investering**«

forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de virksomheder, der investeres i, følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet

er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**.

I nævnte forordning er der ikke fastsat en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificeringssystemet eller ej.

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt?

PKA ønsker at fremme klima-, miljømæssige og/eller sociale karakteristika i investeringerne.

Det gør pensionskassen med følgende tiltag, dog med et mål for investeringer, der fremmer sociale forhold, gældende for PKA-samarbejdet som helhed:

- Målsætning om at have investeringer som primært bidrager til nedbringelse af CO₂ på 15 % af formuen i 2025 og 20 % i 2030 (klimarelaterede investeringer). Investeringer i klimarelaterede projekter er bl.a. vindmølle- og solcelleparker, green bonds og ejendomme med fokus på energieffektivitet herunder materialevalg.
- Målsætning om at have investeringer til fremme af sociale forhold på 10 mia. kr. i 2025, med fokus på investeringer i sociale impact fonde og i sociale ejendomme – herunder at understøtte stærke sociale fællesskaber for både de ældre og unge. Derudover er det obligationer udstedt af Verdensbanken, som bl.a. har fokus på at understøtte sundhedssystemer i udviklingslande.

Bæredygtighedsindikatorer

måler, hvordan de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opnås.

- Målsætning om at have en CO₂-neutral portefølje i 2050, med delmål for reduktion i CO₂-aftrykket på 29 % i 2025 og 50 % i 2030, for udvalgte aktivklasser jf. nedenfor.
- ESG-ratingen på de børsnoterede aktieinvesteringer skal være ca. 15 % bedre end benchmark for den børsnoterede aktieportefølje (en sammenlignelig gruppe af aktier på markedet). ESG står for "environmental, social and governance", dvs. miljø-, sociale og ledelsesmæssige forhold. Jo højere ESG-rating, jo mere bæredygtig investering.
- For ejendomsinvesteringer stiller PKA høje krav til bæredygtighed og energiforbedringer i form af certificeringer som Svanemærket og DGNB-certificering i opførelsen af nye ejendomme. Ejendomsentreprenører, der samarbejdes med, forpligter sig til at overholde Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO) konvention nr. 94 om arbejdstagerforhold og ligeledes sikre, at deres underleverandører lever op til samme krav.
- For infrastrukturprojekter har PKA en generel målsætning om, at projekterne skal være vurderet i henhold til GRESB, der er et globalt ESG-gennemsnit for bl.a. infrastruktur (herunder vindmøller og solceller).
- Endelig bakker PKA op om Paris-aftalens mål om at begrænse den globale opvarmning, og PKA er tilsluttet to initiativer for klimaneutralitet: IIGCC's Paris Aligned Investor Initiative og det FN-støttede Net Zero Asset Owner Alliance, der begge har udviklet rammeværk til at hjælpe PKA med at blive CO₂neutrale på porteføljeniveau senest i 2050.

Målene er beskrevet i afsnit "...og sammenlignet med tidligere perioder".

PKA har herudover fastlagt kriterier for eksklusion af investeringer. Det er beskrevet i afsnit "Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer".

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

Status på målsætningerne er som følger:

Målsætning: Klimarelaterede investeringer på 15 % af formuen.

Status: Bidrag på 1,5 mia. kr. svarende til 13,2 % af formuen, imod et bidrag på 0,7 mia. kr. svarende til 6,8 % af formuen i 2022.

Målsætning: Investeringer, der fremmer sociale forhold, på 10 mia. kr. for alle pensionskasserne og PKA+ i PKA-samarbejdet

Status: Bidrag på 160 mio. kr., imod 120 mio. kr. i 2022. For PKA-samarbejdet som helhed udgør investeringerne 4,5 mia. kr. i 2023, imod et samlet bidrag på 6 mia. kr. i 2022. Størstedelen af faldet kan henføres til salg af sociale obligationer, idet der ikke er identificeret nye mulige investeringer med tilfredsstillende afkastforventninger.

Målsætning: CO₂-neutral portefølje i 2050, med delmålsætning om en reduktion af CO₂-aftrykket på 29 % i 2025 for børsnoterede aktier og obligationer, derivater og ejendomme. I 2030 er delmålsætningen en reduktion af CO₂-aftrykket på 50% for børsnoterede aktier og obligationer, derivater, ejendomme og infrastruktur.

Status: CO₂-udledningen udgjorde 32 tusind tons CO₂ (scope 1 og 2)¹ ultimo 2023.

¹ Scope 1 er direkte udledninger for kilder, som er kontrolleret og ejet af virksomheden. Scope 2 er indirekte udledninger, der knytter sig til virksomhedens brug af varme og strøm.

CO₂-aftrykket er ultimo 2023 reduceret med 58 % siden 2019 (scope 1 og 2), imod en reduktion på 46 % i 2022.

CO₂-udledningen udgjorde 323 tusind tons CO₂ (scope 1, 2 og 3)² ultimo 2023.

CO₂-aftrykket er ultimo 2023 øget med 35,7 % siden 2019 (scope 1, 2 og 3), imod en forøgelse på 36,4 % i 2022.

Målsætning: ESG-rating på den børsnoterede aktieportefølje skal være 15 % bedre end benchmark.

Status: ESG-rating 10,7 % bedre end benchmark. Sidste år var ESG-rating 12,7 % bedre end benchmark.

PKA udgav den første periodiske rapportering i 2022. Udviklingen i målsætningerne er kommenteret nedenfor.

I afsnittet ”Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden” har redegøres forarbejdet med eksklusioner af visse selskaber samt PKA’s tiltag inden for aktivt ejerskab.

● **...og sammenlignet med tidligere perioder?**

PKA’s mål om at foretage klimarelaterede investeringer er samlet set uændret i forhold til sidste år. PKA definerer overordnet klimarelaterede investeringer og investeringer, der fremmer sociale forhold, med udgangspunkt i særligt Verdensmålene. For de klimarelaterede investeringer er det Verdensmål 7, der bl.a. inkluderer vedvarende energi, energieffektivisering, vind- og solenergi, biomasse og energieffektivisering i bygninger.

I 2022 havde PKA ikke data til at vurdere, om investeringerne var bæredygtige i overensstemmelse med taksonomiforordningen eller SFDR.

I 2023 har PKA gennemgået de klimarelaterede investeringer og fastlagt investeringer omfattet af taksonomiforordningen, lige som PKA har fastlagt definitioner for bæredygtige investeringer efter SFDR’s artikel 2.17.

I det følgende er redegjort formålene om klimarelaterede investeringer og det er beskrevet, hvordan PKA har vurderet alignment med taksonomiforordningen henholdsvis SFDR.

Mål: Klimarelaterede investeringer

Børsnoterede investeringer

For den børsnoterede portefølje er de klimarelaterede mål relateret til at nedbringe CO₂-aftrykket og foretage klimarelaterede investeringer.

For de børsnoterede værdipapirer og derivater benyttes data fra ISS, for at konstatere alignment med taksonomiforordningen.

PKA’s vurdering af de børsnoterede værdipapirer og derivater i forhold til SFDR artikel 2.17 tager udgangspunkt i virksomheder, der bidrager til den grønne omstilling gennem produktion af vedvarende energi og/eller som vurderes at drage fordel af low-carbon produkter og services. Dette kan eksempelvis være elektriske køretøjer, solcelle-

² Scope 1 er direkte udledninger for kilder, som er kontrolleret og ejet af virksomheden. Scope 2 er indirekte udledninger, der knytter sig til virksomhedens brug af varme og strøm.

producenter, eller lignende. Der screenes for involvering i kul, kulforsyning eller olie og gas fremstilling. Derudover tages der højde for princippet om ingen væsentlig skade ved at screene for virksomhedens involvering med fossile brændstoffer, påvirkning af biodiversitets-sensitive områder, overskridelser af OECD og FN Global Compact principper eller manglende kontrol heraf, samt involvering med kontroversielle våben. PKA benytter data fra MSCI og ISS i screeningsprocessen.

Opfølgning på CO₂-aftrykket fremgår nedenfor.

Infrastruktur

PKA's infrastrukturinvesteringer omfatter hovedsageligt sol-, vindenergi- samt transportinvesteringer. Miljømålet for disse infrastrukturinvesteringer er bidrag til mitigering af klimaforandringer som defineret i EU Taksonomiforordningen.

Sammen med fund manager af investeringerne vurderes, at en del af porteføljen er aligned med taksonomiforordningen. Vurderingen er foretaget baseret på en gennemgang af de tekniske screeningkriterier, do-no-significant-harm og good governance, som fund manager har foretaget sammen med eksterne rådgivere.

Green bonds

PKA's investeringer i green bonds omfatter bl.a. stats- og realkreditobligationer udstedt som "green bonds". PKA's mål er at understøtte den grønne omstilling i samfundet generelt, i al væsentlighed inden for Europa.

PKA har vurderet, at investeringer i green bond-statsobligationer er udstedt efter frameworks, der er i overensstemmelse med kriterierne i SFDR om, at investeringerne skal fremme klimaforhold, ikke skal gøre væsentlig skade (do-no-significant-harm), og at principper for god selskabsledelse efterleves. Der er lagt vægt på, at det fremgår af de offentliggjorte frameworks, hvordan disse områder håndteres.

Investeringer i green bond-realkreditobligationer vurderes ikke til at være aligned med taksonomiforordningen eller SFDR.

Ejendomme

PKA's ejendomsinvesteringer har fokus på energieffektivitet. For at imødegå klimaforandringer har pensionskassens bestyrelse vedtaget, at for nye investeringer i ejendomme og den eksisterende boligmasse skal forhold ud over de lovgivningsmæssige krav tænkes ind i projekterne, hvilket også fremgår af pensionskassens investeringsretningslinjer. Derfor har pensionskassen haft en målsætning om, at den gennemsnitlige energimærkning blev opgraderet fra klasse D i 2008 til klasse B i 2020 på hele porteføljen på ca. 1 mio. m² for hele PKA-samarbejdet. Dette mål er nu realiseret, og målet frem mod 2025 er, at pensionskassens ejendomme skal have et gennemsnit af energimærke mellem klasse A og B, hvilket svarer til en yderligere reduktion af ejendomsporteføljens CO₂-udledning på 50%.

2025-målet skal opnås ved bl.a. energirenovering af eksisterende ejendomme, produktion af vedvarende energi via solceller og vindturbiner, affaldshåndtering, udbredelse af biodiversitet og der stræbes efter, at der etableres ladestander til elbiler på 10% af porteføljens parkeringspladser. Det er også i tråd med ambitionen om at bidrage til opfyldelsen af Paris-aftalen.

Ejendomsporteføljen er vurderet ikke at være aligned med hverken taksonomiforordningen eller SFDR.

Private equity og kredit

Miljømål for Private Equity investeringerne går på, at virksomheden er involveret i produktionen af vedvarende energi.

PKA's miljømål for kreditinvesteringer går på investeringer indenfor vedvarende energi, herunder eksempelvis at yde kredit til investorer med solcelleinvesteringer for øje.

PKA's Private Equity- og kreditportefølje er vurderet til ikke at være aligned med hverken taksonomiforordningen eller SFDR artikel 2.17, da der ikke tages højde for do-no-significant-harm princippet.

Sammenfatning om målopfyldelse for klimarelaterede investeringer

PKA-samarbejdets klimarelaterede investeringer fordeler sig som følger, baseret på markedsværdier pr. 31.12.2023, sammenlignet med 2022:

mia. kr.	2022 Egne definitioner 2022	Q4 2023 Egne definitioner 2023	Q4 2023 Taxonomy aligned eller SFDR 2.17	Q4 2023 Taxonomy aligned
Infrastruktur	16,7	16,3	10,9	10,9
Ejendomme	7,2	5,8	0,0	0,0
Børsnoterede aktier	6,0	8,6	7,3	0,2
Direkte investeringer	0,0	0,3	0,0	0,0
Green bonds	5,0	8,4	5,4	0,0
Børsnoterede obligationer	0,2	0,3		
Private Equity	1,7	1,4	0,0	0,0
Kredit	0,3	0,8	0	0
TOTAL	37,1	41,9	23,6	11,1
Andel af nettoformue	12,6%	12,7%	7,1%	3,3%

PKA-samarbejdets samlede klimarelaterede investeringer udgør 42 mia. kr. imod 37 mia. kr. i 2022. Stigningen skyldes væsentligst øgede investeringer i green bonds og børsnoterede aktier. I forhold til den samlede portefølje udgør de klimarelaterede investeringer 12,7 % af investeringerne, imod 12,6 % i 2022. For pensionskassen udgør de klimarelaterede investeringer 1,5 mia. kr. svarende til 13 % i overensstemmelse med, at investeringsstrategien i al væsentlighed er den samme i hele PKA-samarbejdet.

PKA-samarbejdets samlede bæredygtige investeringer, som defineret i taksonomiforordningen og SFDR, udgør 23,6 mia. kr., svarende til 7 % af den samlede investeringsportefølje. For pensionskassen udgør de bæredygtige investeringer 0,7 mia. kr., svarende til 6,6 % af investeringsporteføljen.

Mål: Investeringer, der fremmer sociale forhold

Der pågår i EU-regi et arbejde med at fastlægge en social taksonomi. PKA har valgt at afvente dette arbejde og har ikke indarbejdet kriterier for do-no-significant-harm i PKA's

definition af investeringer, der fremmer sociale forhold. PKA's investeringer, der fremmer sociale forhold, er således ikke aligned med SFDR.

I arbejdet med aktivt ejerskab i børsnoterede investeringer er der bl.a. fokus på arbejdstagerrettigheder. PKA går i dialog med selskaber for at sikre deres praksis på området, og når det findes det relevant ekskluderes selskaber.

Mål: CO₂-aftrykket

Når PKA rapporterer på CO₂-udledninger, rapporteres på de udledninger, som PKA er med til at finansiere gennem investeringer i virksomheder. En værdistigning i investeringsporteføljen vil derfor alt andet lige medføre en stigning i finansierede CO₂-udledninger.

De finansierede CO₂-udledninger vil også stige efterhånden som omfanget af rapporterede data forøges.

CO₂-aftrykket afspejler udledningerne pr. investeret million kr. Aftrykket afspejler således de finansierede CO₂-udledninger relativt til omfanget af investeringer.

PKA har følgende målsætninger for CO₂-aftrykket:

- Reduktion af CO₂-aftrykket på 29% i 2025 for børsnoterede aktier og obligationer, derivater og ejendomme i scope 1 og 2.
- Reduktion af CO₂-aftrykket på 50% i 2030 for børsnoterede aktier og obligationer, derivater, ejendomme og infrastruktur i scope 1, 2 og 3.
- En CO₂-neutral investeringsportefølje i 2050.

CO₂-udledningerne for scope 1 og 2 er faldet fra 36 tusind tons CO₂-ækvivalenter ultimo 2022 til 32 tusind tons ultimo 2023. Denne reduktion dækker over CO₂-udledningen fra børsnoterede aktier og obligationer, derivater og ejendomsinvesteringer.

Med et scope 1 og 2 aftryk på 6,5 tons CO₂ pr. investeret mio. kr. i 2023 mod 8,3 tons CO₂ pr. investeret mio. kr. året før, er investeringernes CO₂-aftryk reduceret med 12 %. I forhold til basisåret 2019 er CO₂-aftrykket 58 % lavere end de samme aktivklassers CO₂-aftryk. PKA har dermed opfyldt målsætningen for 2025 på at mindske aftrykket med 29 % for børsnoterede aktier og obligationer, derivater og ejendomme.

Enhed	2019	2020	2021	2022	2023
Tons CO ₂ , scope 1 og 2	57.332	42.967	37.540	36.242	31.851
CO ₂ aftryk (tons/mio. kr.)	15,3	10,7	8,7	8,3	6,5
Ændring i aftryk fra basisår	-	-30%	-43%	-46%	-58%
Tons CO ₂ , scope 1, 2 og 3				286.992	323.436
CO ₂ aftryk (tons/mio. kr.)	48,4			66,0	65,7
Ændring i aftryk fra basisår	-			36%	36%

Tallene for 2019-2021 for CO₂-udledningen for de børsnoterede aktier og erhvervsobligationers del af investeringerne er fra dataleverandøren MSCI. For 2022 og 2023 er data fra ISS. Der er derfor nogen usikkerhed knyttet til en sammenligning af data.

Samlet set afspejler det den kontinuerlige indsats for at foretage investeringer, der har fokus på at nedsætte CO₂-aftrykket, og udvikling vurderes tilfredsstillende.

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korruption og bekæmpelse af bestikkelse.

Når udledningerne for scope 3 medtages er udledningerne steget med 13 % i forhold til sidste år, med et uændret CO₂-aftryk. Det er positivt, at aftrykket er stabilt, på trods af stigende udledninger. I forhold til basisåret 2019 er CO₂-aftrykket dog 36 % højere. Data for scope 3-udledninger er imidlertid fortsat begrænsede og behæftet med stor usikkerhed. I 2024 følges op på, hvordan målsætningen fra 2019 blev fastsat, i forhold til udviklingen i data og metoder til at fastlægge retvisende og relevante benchmarks for scope 3.

Mål: ESG-ratings for børsnoterede aktieinvesteringer

PKA's målsætning for ESG-ratings er, at ESG-rating af den børsnoterede aktieportefølje skal være 15 % højere end benchmark. ESG-rating af den børsnoterede aktieportefølje målt mod benchmark er reduceret fra at være 12,7 % bedre end benchmark til 10,7 % i 2023.

Mål: Ejendomsinvesteringer

PKA's mål med ejendomsinvesteringerne er at opnå øget energieffektivitet. I år måles det alene på omfanget af certificerede ejendomme.

For PKA-samarbejdet udgjorde energieffektive ejendomme sidste år 7 mia. kr. Heraf var 3 mia. kr. certificeret eller 13 % af det eksisterende byggeri. De certificerede ejendomme udgør 6 mia. kr. i 2023 eller 17,7 % af det eksisterende byggeri. For pensionskassen udgør andelen af certificerede ejendomme 99 % af ejendomsporteføljen eksklusive DEAS Invest.

Stigningen i certificerede ejendomme kan henføres til nye ejendomme og yderligere certificeringer, i overensstemmelse med målsætningen.

Mål: Paris-aftalen

PKA bakker fortsat op om Paris-aftalens mål om at begrænse den globale opvarmning, og er stadig tilsluttet IIGCC Paris Aligned Investor Initiative og det FN-støttede Net Zero Asset Owner Alliance.

Mål: Infrastruktur

PKA's infrastrukturinvesteringer er gennem samarbejdet med fund manageren AIP vurderet i henhold til GRESB, som foretager ESG performance vurderinger af aktivet.

● *Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?*

PKA's mål for klimarelaterede investeringer fremgår af afsnittet "... og sammenlignet med tidligere perioder" ovenfor. PKA har ikke mål for bæredygtige investeringer.

● *Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?*

PKA har identificeret bæredygtige investeringer efter henholdsvis EU-taksonomien og SFDR som beskrevet i afsnittet "... og sammenlignet med tidligere perioder" ovenfor.

Som beskrevet i afsnit "... sammenlignet med tidligere perioder" har gennemgangen af investeringerne pr. 31. december 2023 vist, at en del af infrastrukturporteføljen, den børsnoterede aktie- og obligationsportefølje og en del af beholdningen af green bonds opfylder henholdsvis EU taksonomiforordningen og SFDR. Beskrivelsen omfatter en vurdering af, hvordan investeringerne ikke i væsentlig grad skadede nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål.

— — — *Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?*

I due diligence-processen stilles så vidt muligt krav til, at fund managers m.v. skal levere data for "principal adverse impact" (også kaldet PAI-indikatorerne). En væsentlig del af PKA's investeringer er i unoterede aktiver i en del forskellige lande,

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der specifikke EU-kriterier.

Principper om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

og også lande uden for EU, som ikke er underlagt EU-lovgivningen. Det medfører begrænset PAI-data for den samlede portefølje.

PKA rapporterede for første gang på PAI-indikatorerne i juni 2023, og til juni 2024 offentliggøres en opdateret rapportering.

I afsnittet "Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer" beskrives, hvordan PKA samarbejder med EOS Hermes om udmøntningen af det aktive ejerskab, og kriterierne for, hvornår selskaber ekskluderes.

— — — *Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder?*

I due diligence-processen stilles krav både for egne investeringer og fondsinvesteringer til, at fund managers sikrer, at OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder følges. PKA eller fund managers har i 2023 ikke konstateret overtrædelser af ovennævnte retningslinjer for investeringerne. PKA foretager

screeninger af den børsnoterede portefølje for at sikre, at virksomhederne overholder PKA's politik for ansvarlige investeringer.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

PKA's produkter tager hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer.

PKA ønsker at være en ansvarlig investor og integrere bæredygtighedshensyn i alle investeringsbeslutninger. Det betyder, at PKA blandt andet ser på miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold, herunder forhold vedrørende respekt for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse i relation til de enkelte investeringer. PKA investerer ikke i kontroversielle våben, som strider imod internationale konventioner, og ikke i selskaber, der producerer tobaksprodukter.

PKA investerer ikke i kulmineselskaber eller oliesandselskaber, som vurderes ikke er omstillingsparate – dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. Der investeres ikke i kulforsyningselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate, dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter.

Desuden udøver PKA aktivt ejerskab gennem en række aktiviteter, herunder overvågning, dialog, stemmeafgivelse, eksklusion fra investeringsuniverset, samarbejde med andre aktionærer samt rapportering. Det kan medføre, at et selskab ekskluderes fra PKA's investeringsunivers.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Fordelingen af investeringerne på de 15 største investeringer omfatter alle produktets investeringer både noterede og unoterede. Placeringen på sektor og land afspejler placeringen af fonden/foreningen, som der er investeret i, da der ikke er foretaget gennemlysning. Det fremgår således ikke, hvordan fondens investeringer er fordelt på virksomheder.

Største investeringer	Sektor	% aktiver	Land
Passive Indeks globale aktier	Investeringsforeninger mv.	9,7%	Flere
Private Equity investeringsfonde	Investeringsforeninger mv.	9,4%	Flere
Developed Markets TRS	Investeringsforeninger mv.	8,7%	Flere
Nominelle obligationer	Offentlig forvaltning mv.	7,9%	Danmark
Statsobligationer, DM	Offentlig forvaltning mv.	7,5%	Flere
Dansk realkredit	Realkreditobligationer	6,8%	Danmark
Statsobligationer, EM	Offentlig forvaltning mv.	3,7%	Flere
Global Small Cap TRS	Investeringsforeninger mv.	3,5%	Flere
Fast Ejendom	Investeringsforeninger mv.	2,9%	Flere
HY Virksomhedskredit fond	Investeringsforeninger mv.	2,5%	Flere
HY Virksomhedskredit fond	Investeringsforeninger mv.	2,4%	Flere
Emerging Markets TRS	Investeringsforeninger mv.	2,2%	Flere
HY Virksomhedskredit fond	Investeringsforeninger mv.	2,1%	Flere
Statsobligationer, EM HC	Investeringsforeninger mv.	2,0%	Flere
Global Aktie TRS	Investeringsforeninger mv.	2,0%	Flere

Listen omfatter de investeringer, der udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer i referenceperioden:

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

Markedsværdien af bæredygtighedsrelaterede investeringer udgør 23,6 mia. kr. for PKA-samarbejdet i sin helhed. Pensionskassens andel heraf udgør 0,7 mia. kr. Det omfatter investeringer i overensstemmelse med taksonomiforordningen, samt andre miljømæssige bæredygtige investeringer opgjort efter SFDR artikel 2.17.

Opgørelsen af bæredygtighedsrelaterede investeringer vedrørende infrastruktur er baseret på rapporterede data fra fund manager.

Opgørelsen af bæredygtighedsrelaterede green bonds (statsobligationer) er baseret på de frameworks, som udstederne har offentliggjort.

Opgørelsen af bæredygtighedsrelaterede børsnoterede investeringer er baseret på produktion af vedvarende energi, eller virksomheder som drager fordel af low-carbon teknologier, såsom producenter af elektriske køretøjer eller solcelleproducenter. Dertil screenes der for do-no-significant-harm ved hjælp af udvalgte PAI indikatorer, herunder involvering i fossile brændstoffer, overholdelse af UGNC og OECD Guidelines, involvering af kontroversielle våben og påvirkning af biodiversitet-sensitive områder. Data indhentes fra ISS, og der frasorteres herefter investeringer fra PKA's negativliste.

Fremadrettet forventes, at omfanget af rapporterede data for investeringer aligned med taksonomiforordningen og SFDR øges.

● **Hvad var aktivallokeringen?**

98 % af investeringerne til markedsværdi ultimo 2023 fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika (pkt. #1 i nedenstående figur), imod 97% % i 2022. Investeringerne fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika, men investeringerne har ikke bæredygtighed som mål ifølge EU-lovgivningen. Den resterende del af investeringerne på 2 % og er likvider, hvor der ikke er mulighed for at opnå miljømæssige eller sociale karakteristika. De fremgår af pkt. #2 i nedenstående figur, som omfatter de resterende investeringer.

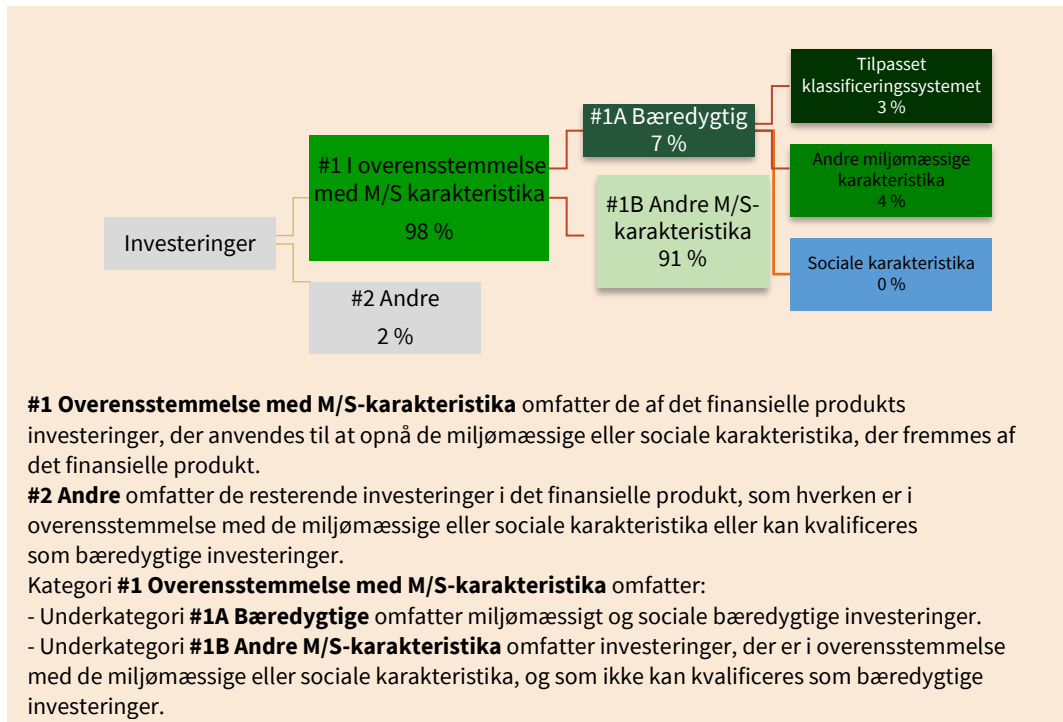
At 98 % af investeringerne i pensionskassen fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika skyldes bl.a., at der forud for hver investering foretages en due diligence inkl. ESG, så der tages hensyn til PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer. Heri indgår referencer til FN Global Compacts 10 principper om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, sanktioner, korruption m.m. Derudover udøver PKA aktivt ejerskab, hvor det løbende overvåges om virksomhederne, der investeres i, er på linje med PKA's politikker og retningslinjer. Det indebærer, at virksomheder, der over en længere periode overtræder disse politikker og retningslinjer, og ikke viser fremskridt, bliver ekskluderet og sat på PKA's negativliste.

Den opgjorte andel af bæredygtige investeringer, som angivet i #1A, omfatter børsnoterede værdipapirer (270 mio. kr.), infrastruktur (380 mio. kr.) og green bonds (80 mio. kr.) hvilket tilsammen udgør 730 mio. kr. eller 6,6 % af formuen.

Den opgjorte andel af "Andre M/S-karakteristika", som angivet i #1B, omfatter investeringer, der ikke kan vurderes i overensstemmelse med taksonomiforordningen eller SFDR, men som fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika gennem de hensyn der tages for investeringerne ud fra gældende politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer, som fremført ovenfor.

Aktivallokering
beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

Nedenstående skema udbygges til forskel fra sidste år med kategorierne #1A og #1B.

● **Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?**

For bæredygtige infrastrukturinvesteringer, er samtlige investeringsprojekter indenfor GICS-sektoren Utilities (Forsyning), og omfatter investeringer indenfor vedvarende energi.

For bæredygtige obligationer (tilhørende green bonds) er samtlige bæredygtige obligationer klassificeret som europæiske statsobligationer under BICS.

For bæredygtige børsnoterede aktieinvesteringer (inklusive eksponering via derivater), er majoriteten indenfor Information Technology (Informationsteknologi), som udgør 85 % af markedsværdien af de bæredygtige børsnoterede aktier.

GICS Sektor	Vægt
Consumer Discretionary	6%
Consumer Staples	0%
Financials	0%
Health Care	0%
Industrials	7%
Information Technology	85%
Materials	0%
Real Estate	1%
Utilities	1%

For at være i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet omfatter kriterierne for **fossilgas** begrænsninger for emissioner og overgang til fuldt vedvarende energi eller kulstoffattige brændstoffer inden udgangen af 2035. For **atomenergi** indeholder kriterierne omfattende sikkerheds- og affaldshåndteringsregler.

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

PKA arbejder på at indsamle oplysninger, så det kan vurderes, hvorvidt flere af investeringerne er i overensstemmelse med kravene i EU-klassificeringssystem (taksonomiforordningen).

På nuværende tidspunkt er data tilgængeligt for den børsnoterede portefølje via ISS, og fra fund managers modtagne rapporterede data vedrørende infrastrukturinvesteringer.

For infrastrukturinvesteringerne har fund manageren AIP foretaget vurderingen af alignment med taksonomiforordningen i samarbejde med eksterne rådgivere. Der er ikke afgivet en tredjepartserklæring.

PKA har ikke udarbejdet en særskilt opgørelse af investeringer, der er eligible ud fra taksonomiforordningen. Det forventes, at en del af ejendomsporteføljen vil være eligible under taksonomiforordningen.

Datadækningen fremgår nedenfor:

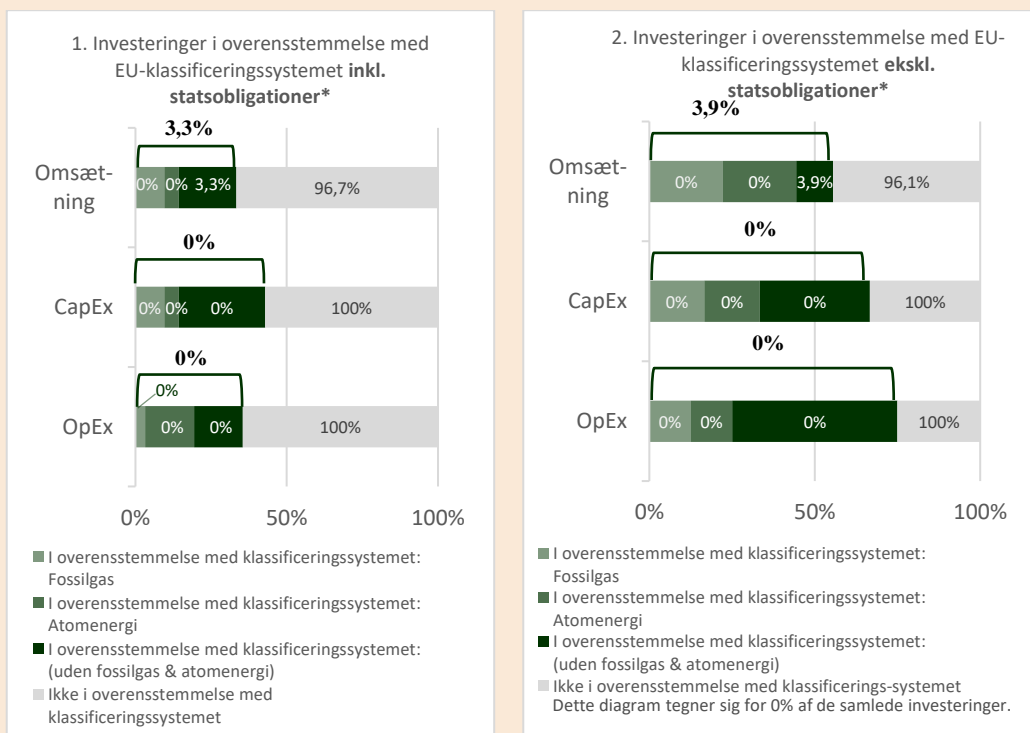
Aktivklasse	Taksonomi aligned (mio. kr.)	Dækningsgrad af aktivklasse
Infrastruktur	380	40,8%
Børsnoterede aktier	6	0,2%

● Medførte det finansielle produkt investeringer i aktiviteter relateret til fossilgas og/eller atomenergi i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet³

- Ja:
- fossilgas atomenergi
- Nej

³ Fossilgas og/eller atomrelaterede aktiviteter vil kun være i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, hvis de bidrager til at begrænse klimaændringer ("modvirkning af klimaændringer") og ikke i væsentlig grad skader noget EU-klassificeringsmål – se forklarende note i venstre margen. Kriterierne i deres helhed for økonomiske aktiviteter inden for fossilgas og atomenergi, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, er fastsat i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/2014.

Diagrammerne nedenfor viser med grønt procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer*, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til alle det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. statsobligationer.

● **Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og mulighedsskabende aktiviteter?**

PKA har for nuværende ikke data til at opgøre omstillingsaktiver eller mulighedsskabende aktiviteter.

● **Hvordan var procentdelen af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?**

PKA havde sidste år ikke nogen investeringer i overensstemmelse med EU-taksonomiforordningen.

Hvad var andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Andelen af bæredygtige investeringer med et miljø, der opfylder kriterierne af Disclosureforordningens artikel 2.17, men ikke EU-klassificeringssystemet, er opgjort til 340 mio. kr. eller 3,1 % af den samlede formue for pensionskassen. Se nærmere i afsnittet "... og sammenlignet med tidligere perioder".

Hvilken andel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?

PKA's investeringer indeholder ikke socialt bæredygtige investeringer.

Hvilke investeringer blev medtaget under "Andre", hvad var deres formål, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

I pkt. #2 har PKA valgt at placere investeringer i likvider. Det vurderes, at disse investeringer ikke direkte kan bidrage til at opnå miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

PKA ønsker at være en ansvarlig investor og integrerer bæredygtighedshensyn i alle investeringsbeslutninger, hvilket afspejles i de beslutninger, som løbende træffes.

Det betyder, at PKA i relation til hver enkelt investering blandt andet ser på miljø-, ledelsesmæssige og sociale forhold samt forhold vedrørende respekt for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og bekæmpelse af korruption og bestikkelse.

PKA investerer ikke i våben som strider imod internationale konventioner og ikke i selskaber, der producerer tobaksprodukter. Der investeres ikke i kulmineselskaber eller oliesandsselskaber, som vurderes, ikke er omstillingsparate, dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter. Der investeres ikke i kulforsyningselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet er mere end 20 %, hvis selskaberne ikke er omstillingsparate, dvs. ikke har en konkret og troværdig plan for at afvikle disse aktiviteter.

Disse retningslinjer gælder for hele porteføljen med enkelte undtagelser for finansielle derivater, fx baseret på et aktieindeks, eller når der investeres indirekte i kredit til virksomheder, hvor det ikke kan udelukkes, at nogle selskaber er på PKA's eksklusionsliste. PKA er i gang med at undersøge, om retningslinjerne kan implementeres bredere.

PKA går i dialog med selskaber, som ikke giver tilfredsstillende oplysninger bl.a. om de nævnte forhold. Hvis selskaberne ikke er villige til dialog eller overtræder PKA's politikker og retningslinjer, bliver de ekskluderet. I 2023 deltog PKA bl.a. gennem EOS at Federated Hermes i 993 dialoger med selskaber som led i aktivt ejerskab (2022: 851).

PKA overholder de sanktioner og handelsembargoer, der er vedtaget af EU og FN, og som Danmark er forpligtet til at håndhæve. PKA er medlem af FN Global Compact og følger Paris-aftalen og de gældende konventioner fx FN's biodiversitetskonvention.

PKA deltager i investorinitiativet Climate Action 100+. Formålet er at bruge aktivt ejerskab som løftestang til at fremme investorenes net-zero målsætninger overfor de 100 selskaber, som ikke er del af det eksisterende CA100+-initiativ, men som udleder næstmest CO₂ i forhold til CA100+-fokusselskaberne. Initiativet skal skaffe oplysninger, som er nødvendige for at kunne se, om porteføljeselskaber er på linje med Paris-aftalen, herunder troværdig net-zero forpligtelse, robuste CO₂-mål på hhv. kort-, mellem- og lang sigt, tydelig rapportering om CO₂-udledning og -reduktioner på tværs af scope 1, 2 og 3 og troværdig strategi for klimaneutralitet. Initiativet understøtter PKA's arbejde for at blive CO₂-neutral i overensstemmelse med Paris-aftalen.

Reference-benchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer.

Biodiversitet

Biodiversitet er et relativt nyt fokus for PKA. PKA er tilsluttet IIGCC's⁴ Nature Action 100 og Finance for Biodiversity Pledge, hvilket er indskrevet i retningslinjerne for ansvarlige investeringer. Nature Action 100 er et investorinitiativ, som har fokus på at gå i dialog med de 100 største børsnoterede selskaber om deres ambitioner og indsatser for håndtering af tab af natur og biodiversitet. Nature Action 100 er som Climate Action 100+ blot med fokus på biodiversitet.

I 2023 har PKA tilmeldt sig Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD), der i efteråret 2023 kom med anbefalinger om offentliggørelse af biodiversitetsrelaterede informationer. PKA vil i 2024 opstille en strategi og mål for biodiversitetsrelaterede investeringer og påbegynde dataindsamling i overensstemmelse med anbefalingerne fra Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD).

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Jf. afsnittet "hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?" om mål vedrørende ESG-ratings for børsnoterede investeringer.

PKA har herudover ikke fastlagt referencebenchmark.

⁴ IIGCC: The Institutional Investors Group on Climate Change